

Saksframlegg

Saksnr.: 2024/76 - 11

Dato: 13.05.2024
Saksbehandler: Syrene Ingulfsvann Holmboe

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
118/24	Formannskapet	23.05.2024
122/24	Formannskapet	30.05.2024
	Kommunestyret	

Valg av meddommere til jordskifteretten for perioden 01.01.2025 - 31.12.2028

Vedlegg

- 1 Domstoladministrasjonen - Informasjon om valg av meddommere og skjønnsmedlemmer for perioden 2025-2028
- 2 Trøndelag jordskifterett - Valg av jordskiftemeddommere for periode 1. januar 2025 - 31. desember 2028
- 3 Forslag på meddommere og skjønnsmedlemmer per 13.05.2024

Relevante dokumenter i saken som ikke er vedlagt

Formannskapets behandling av sak 122/2024 i møte den 30.05.2024:

Behandling

Terje Settenøy (FrP) fremmet følgende omforent forslag til meddommere til jordskifteretten:

Nærøysund kommunestyre velger følgende personer som meddommere til jordskifteretten for perioden 01.01.2025 – 31.12.2028 – ett utvalg med like mange kvinner og menn – totalt 2 meddommere:

Kvinner:

- Svanhild Øpstad

Menn:

- Jan Erik Sørhaug

Votering

Ved avstemming ble omforent forslag fra Terje Settenøy (FrP) enstemmig vedtatt.

Formannskapets innstilling

Nærøysund kommunestyre velger følgende personer som meddommere til jordskifteretten for perioden 01.01.2025 – 31.12.2028 – ett utvalg med like mange kvinner og menn – totalt 2 meddommere:

Kvinner:

- Svanhild Øpstad

Menn:

- Jan Erik Sørhaug

Formannskapets behandling av sak 118/2024 i møte den 23.05.2024:

Behandling

Amund Hellesø (AP) fremmet følgende utsettelsesforslag:

Saken utsettes og legges fram på ekstraordinært formannskapsmøte den 30.05.2024

Votering

Ved avstemming over Amund Hellesø sitt utsettelsesforslag, ble utsettelsesforslaget enstemmig vedtatt.

Vedtak

Saken utsettes og legges fram på ekstraordinært formannskapsmøte den 30.05.2024

Kommunedirektørens innstilling

Nærøysund kommunestyre velger følgende personer som meddommere til jordskifteretten for perioden 01.01.2025 – 31.12.2028 – ett utvalg med like mange kvinner og menn – totalt 2 meddommere:

Kvinner:

- _____

Menn:

- _____

Følgende forhold er vurdert

- Lovhjemmel:
 - Lov om fastsetjing og endring av eigeoms- og rettshøve på fast eigeom m.m. (jordskiftelova) § 2-5; Utval av jordskiftemeddommarar
 - Domstolloven kapittel 4

Bakgrunn for saken

Ifølge brev fra Trøndelag Jordskifterett, datert 11.03.2024, skal kommunen gjennomføre valg av 2 medlemmer – med likt antall representanter fra begge kjønn – til jordskiftemeddommerutvalget for perioden 1. januar 2025 til 31. desember 2028, jfr. jordskiftelova § 2-5.

§ 2-5. Utval av jordskiftemeddommarar

I kvart jordskiftesokn skal det vere eit særskilt utval av jordskiftemeddommarar. Medlemmene i utvalet skal vere kunnige i saker som jordskifteretten i jordskiftesoknet til vanleg har. Jordskifterettsleiaren fastset kor mange jordskiftemeddommarar som skal utpeikast, slik at ein kan rekne med at kvart medlem kan gjere teneste i ei sak i valperioden.

Utvalet skal utpeikast etter reglane i domstolloven om val av meddommarar. Jordskifterettsleiaren fastset kor mange det skal vere i utvalet for kvar kommune. Alle kommunar i jordskiftesoknet skal peike ut minst éin medlem av kvart kjønn til utvalet, og alltid like mange av kvart kjønn. Meddommarar og skjønnsmedlemmer er ikkje fritekne for val til utvalet av jordskiftemeddommarar.

Det er domstolloven kapittel 4 som ellers gir bestemmelser om valg av meddommere, fremgangsmåte og krav til den som skal velges. Domstoladministrasjonen har i brev, datert 08.01.2024, gitt kommunene informasjon om disse bestemmelsene. Iflg. Domstolloven § 66, 1. ledd skal valget foretas av kommunestyret selv innen 1. juli.

Domstolloven § 66, 1. ledd:

Medlemmene til utvalgene av meddommere velges av kommunestyret selv hvert fjerde år. Valget foretas innen 1. juli året etter hvert kommunestyrevalg, og gjelder for fire år fra 1. januar det påfølgende år.

Ifølge jordskiftelova § 2-5 fremgår det at jordskiftemeddommere skal være kyndige i de saker som jordskifteretten har i kommunen. I områder med reindrift er det også ønskelig at kunnskap om dette er representert i jordskiftemeddommerutvalget. Ved utvalg av jordskiftemeddommere må det tas hensyn til at en del av sakene krever befaringer i terrenget og at dette stiller krav til alminnelig god helse.

Trøndelag Jordskifterett ønsker at noen medlemmer i jordskiftemeddommerutvalget også sitter i utvalget av skjønnsmedlemmer. På samme måte som for jordskiftemeddommere, er det ønskelig med skjønnsmedlemmer med kunnskap om reindrift i områder hvor det er slik

virksomhet. Videre er det en stor fordel om de meddommere som velges og de personene som foreslås valgt til skjønnsmedlemmer kan bruke vanlige digitale verktøy.

Utvalgene av meddommere skal ha en allsidig sammensetning, slik at de best mulig representerer alle deler av befolkningen. Det innebærer at det må tas hensyn til bl.a. alder, etnisk bakgrunn og kultur når meddommere skal velges. Kommunen skal oppfordre allmennheten til å foreslå kandidater til valget, jfr. domstoloven § 67.

Domstoloven § 67:

Utvalgene av meddommere skal ha en allsidig sammensetning, slik at de best mulig representerer alle deler av befolkningen. Kommunen skal oppfordre allmennheten til å foreslå kandidater til valget.

Domstoladministrasjonene gjennomførte i 2018 en undersøkelse blant alminnelige meddommere når det gjelder alder, utdanningsnivå og etnisk bakgrunn der følgende kom frem:

- 60 prosent av meddommerne i Norge er 50 år eller eldre. Kun 2,8 prosent er under 30 år
- Kun 5 prosent av meddommerne er født utenfor landet. 7,7 prosent av de svarende har minst en forelder født utenfor Norge.
- 44,6 prosent er ansatte i offentlig sektor og like mange er ansatt i privat sektor eller er selvstendig næringsdrivende. 13,8 prosent er pensjonister og 1,8 prosent er studenter.
- Representativitet når det gjelder yrke er god.
- 75 prosent har universitets- eller høyskoleutdanning, og nesten halvparten har mer enn tre år. Dette er betydelig høyere enn for befolkningen i sin helhet.

Iflg. dette er det grunn til å betone at andelen yngre meddommere bør øke betydelig og at kommunene bør etterstrebe å velge flere meddommere som har innvandrerbakgrunn.

Domstoladministrasjonen gjør også oppmerksom på at arbeidsmåtene i domstolene tilsier at det er en stor fordel om de meddommerne som velges kan bruke vanlige digitale verktøy.

Samme person kan ikke velges til både å sitte i utvalget til lagmannsretten og til tingretten, jfr. domstoloven § 68, siste ledd. De kan imidlertid velges til jordskiftemeddommere eller foreslås som skjønnsmedlem. Formannskapetets forslag til valg skal legges ut til offentlig ettersyn i minst to uker før kommunestyrets valg, jfr. domstoloven § 68. Det er kommunestyret selv som velger det antallet medlemmer til utvalget som er bestemt etter § 2-5 i jordskiftelova.

Domstoloven § 68

Formannskapet eller det faste utvalg kommunestyret har tildelt oppgaven, forbereder valget, avgjør begjæringer om fritak fra valg og avgir forslag til valg i samsvar med § 67. Forslaget legges ut til alminnelig ettersyn i minst to uker. I kunngjøringen om dette oppfordres enhver som har noe å innvende mot forslaget, om å melde det til kommunen innen en fastsatt frist.

Etter å ha avgjort innvendinger og fritaksbegjæringer som er kommet inn etter kunngjøringen som nevnt i første ledd siste punktum, velger kommunestyret selv det antallet medlemmer til hvert av utvalgene som er bestemt etter §§ 64 og 65.

Ingen kan velges til mer enn ett av utvalgene.

Kravene til den som velges er nedfelt i domstoloven §§ 70-72:

§ 70 Den som velges, må ha tilstrekkelige norskkunnskaper, og for øvrig være personlig egnet til oppgaven.

I tillegg må vedkommende

- 1. være over 21 år og under 70 år, ved valgperiodens start,*
- 2. ikke være fradømt stemmeretten i offentlige anliggender,*
- 3. ikke være under offentlig gjeldsforhandling eller konkursbehandling eller i konkurskarantene,*
- 4. stå innført i folkeregisteret som bosatt i kommunen på valgdagen, og*
- 5. være statsborger i Norge eller et annet nordisk land, eller ha stått innført i folkeregisteret som bosatt i riket de tre siste år før valgdagen.*

§71 Utelukket fra valg på grunn av stilling er:

- 1. Stortingets representanter og vararepresentanter,*
- 2. statsrådets medlemmer, statssekretærer, statsrådenes personlige politiske rådgivere og ansatte ved Statsministerens kontor,*
- 3. statsforvaltere og assisterende statsforvaltere,*
- 4. utnevnte og konstituerte dommere og ansatte ved domstolene,*
- 5. ansatte ved påtalemyndigheten, i politiet og kriminalomsorgen og personer som er tildelt begrenset politimyndighet,*
- 6. ansatte i Justisdepartementet, Politidirektoratet og Domstoladministrasjonen og dens styre,*
- 7. ansatte og studenter ved Politihøgskolen og Fængselsskolen,*
- 8. praktiserende advokater og advokatfullmektiger,*
- 9. kommunens administrasjonssjef (medlemmene av kommunerådet i kommuner med et parlamentarisk styringssystem) og andre kommunale tjenestemenn som tar direkte del i forberedelsen eller gjennomføringen av valget.*

§ 72 Utelukket fra valg på grunn av vandel er:

- 1. den som er idømt ubetinget fengselsstraff i mer enn ett år,*
- 2. den som er idømt forvaring eller særreaksjoner etter straffeloven § 40 eller §§ 62 til 65,*
- 3. den som er idømt ubetinget fengselsstraff i ett år eller mindre, og det ved valgperiodens start er mindre enn 15 år siden dommen var rettskraftig,*
- 4. den som er idømt betinget fengselsstraff, og det ved valgperiodens start er mindre enn 10 år siden dommen var rettskraftig,*

5. *den som er idømt eller har vedtatt bøtestraff for et forhold som etter loven kan medføre fengsel i mer enn ett år, og det ved valgperiodens start er mindre enn 10 år siden dommen var rettskraftig eller vedtakelsen,*
6. *den som har fått betinget påtaleunndlatelse eller domsutsettelse for et forhold som etter loven kan medføre fengsel i mer enn ett år, og det ved valgperiodens start er mindre enn 10 år siden avgjørelsen var rettskraftig.*

Dom på samfunnsstraff medfører utelukkelse etter første ledd nr. 1 eller 3, avhengig av lengden av den subsidiære fengselsstraffen. Ved delvis betinget fengselsstraff vurderes hver del for seg etter første ledd.

Kommunen plikter å kontrollere at kandidatene oppfyller vilkårene etter §§ 70-72, jfr. § 73:

§ 73 Kommunen skal kontrollere at ingen velges i strid med §§ 70-72.

For kontroll etter § 72 kan det foretas vandelsvurdering etter reglene i politiregisterloven § 45.

Fritak kan kreves dersom helsetilstand eller andre særlige grunner tilsier det, eller dersom man har vært medlem av et utvalg av lagrettemedlemmer eller meddommere i to perioder tidligere, jfr. domstolloven § 74

§ 74 En person kan kreve seg fritatt fra valg dersom helsetilstand eller andre særlige grunner tilsier det, eller vedkommende har vært medlem av et utvalg av lagrettemedlemmer eller meddommere i to perioder tidligere.

Avgjørelse om fritak treffes av kommunen.

Saksopplysninger

For å sikre en mest mulig allsidig sammensetning av meddommer, slik at de best mulig representerer alle deler av befolkningen, har kommunen oppfordret allmennheten til å foreslå kandidater til valget, jfr. § 67 i domstolloven.

Det har vært annonsert på kommunens hjemmeside og facebook, omtale i lokalavisen, tilskrevet tidligere valgte meddommere, med forespørsel om en ny periode, samt at det er sendt brev til et utplukk av unge fra manntallet, født 1991-2003.

Det er kommet inn en del forslag med de tiltakene som er gjort ovenfor, som vedlegges i saken (vedlegg 3).

Kommunedirektørens vurdering

Da dette er et valg som kommunestyret selv skal forestå, så fremmer ikke kommunedirektøren forslag til innstilling, men minner om at forslag fra formannskap skal legges ut til offentlig ettersyn minst to uker før kommunestyrets valg.

Konklusjon/ Tilråding

Ifølge Trøndelag Jordskifterett skal det fra Nærøysund kommune velges 2 medlemmer til jordskiftemeddommerutvalget - 1 kvinne og 1 mann. Valg gjøres iht. bestemmelser i jordskiftelovas § 2-5 og domstollovens kapittel 4.

Domstoladministrasjonen har gjort oppmerksom på at ut fra undersøkelser er det grunn til å betone at andelen yngre meddommere bør øke betydelig og at kommunene bør etterstrebe å velge flere meddommere som har innvandrerbakgrunn. Av jordskiftelova fremgår det at jordskiftemeddommere skal være kyndige i de saker som jordskifteretten har i kommunen og at det i områder med reindrift også er ønskelig at kunnskap om dette er representert i jordskiftemeddommerutvalget. Det er også ønskelig at noen medlemmer i jordskiftemeddommerutvalget også sitter i utvalget av skjønnsmedlemmer. Domstolenes arbeidsmåte tilsier også at det er en stor fordel om de meddommerne som velges kan bruke vanlige digitale verktøy.

Vervet er en borgerplikt, så det er i prinsippet ikke nødvendig å spørre kandidatene om de er villige til å ta valg, men for å unngå store mengder fritakssøknader, så er det i praksis behov for en viss forhåndskontakt.

Nærøysund kommune, 13.05.2024

Karl-Anton Swensen
kommunedirektør